

Vad skulle *du* vilja uppfinna?

Bakgrund

Alfred Nobel var en mångsidig man. Han var kemist och uppfinnare, skrev pjäser och dikter, drev företag och öppnade fabriker. Han kunde flera språk och var ofta på resande fot. Men vad gör egentligen en uppfinnare? Och varför är det bra att kunna flera språk?

Uppgift

Frågorna här nedanför har alla en koppling till Alfred Nobel och Nobelpriset. Men frågorna handlar lika mycket om eleverna själva, om deras funderingar och åsikter. Diskutera frågorna tillsammans i klassrummet. Blir det för många frågor kan ni välja ut några av dem. En variant är att låta eleverna besvara en fråga genom att rita en bild.

1. Alfred Nobel arbetade som uppfinnare. Vad gör en uppfinnare?
2. Alfred Nobel uppfann dynamiten. Vad är dynamit? Vad har man dynamit till?
3. Vad skulle du vilja uppfinna för något?
4. Alfred Nobel var inte bara duktig på att uppfinna saker. Han kunde även flera språk. Varför är det bra att kunna många språk?
5. Vilka språk skulle du vilja lära dig?
6. Alfred Nobel tyckte om att läsa och hitta på egna berättelser. Vad är det bästa med sagor och berättelser?
7. Vad vill du jobba med när du blir stor?
8. När Alfred Nobel var gammal skrev han ett testamente. Vad är ett testamente?
9. Varför tror du att Alfred Nobel ville skapa ett pris som skulle gå till vetenskapsmän, författare och fredskämpar?
10. Man kan belönas med Nobelpris i fysik, kemi, medicin, litteratur och fred. Vilket pris skulle du vilja få? Varför?

Stora vida världen

Bakgrund

Alfred Nobel reste mycket under sitt liv. I långa perioder bodde han på olika platser i världen.

Uppgift

I den här uppgiften får eleverna hitta några av de platser där Alfred Nobel bodde på en världskarta och fundera över egna drömresmål. De får även fantisera att de reser till en spännande plats – och rita teckningar över vad de får uppleva där.

Världskartan

Titta tillsammans på en karta över världen. Var ligger:

- St Petersburg – dit Alfred Nobel flyttade när han var 9 år gammal?
- Paris – där Alfred Nobel bodde i flera år när han var vuxen?
- San Remo – där Alfred Nobel bodde när han var gammal?

Låt eleverna berätta för varandra om vilka platser i världen de själva skulle vilja resa till – om de fick välja helt fritt. Varför just dessa platser? Vad kan man göra där?

En hälsning hem

Ibland när man gör en resa vill man skicka en hälsning hem och berätta om något man varit med om. Låt eleverna fantisera om att åka till den där platsen som de drömmer om. Hur ser det ut där? Vad gör man där? Låt dem rita teckningar som berättar om något spännande eller roligt som de får uppleva.

En hälsning från Alfred

Hur skulle en teckning från Alfred Nobel ha sett ut, om han hade skickat en hälsning till någon släkting eller kompis? Låta eleverna rita en teckning åt Alfred Nobel från en av sina resor, som visar hur han jobbar i sitt laboratorium, smäller dynamit eller gör något annat spännande.

Tusen och en idé

Bakgrund

Alfred Nobel fick många idéer under sitt liv. Många av hans idéer blev uppfinningar eller förbättringar. En del får sina idéer i duschen, andra när de cyklar eller kanske när de ligger och ska försöka somna. Hur ser egentligen en idé ut? När vi pratar om idéer så använder vi ofta uttryck som ”att kläcka en idé” eller ”att få en snilleblix”. Ibland pratar man om bra idéer, dåliga idéer eller till och med farliga idéer.

Uppgift

I den här uppgiften får eleverna först diskutera vad idéer är och hur man får idéer. Därefter får de göra en praktisk uppgift.

Diskutera i klassen eller i mindre grupper

1. Vad är en idé? Hur känns det när man får en riktigt bra idé?
2. Var eller när får du dina idéer?
3. Kan du komma ihåg en alldeles särskilt bra idé som du fått? Vad var det som du kom på? När fick du idén? Var befann du dig? Vad gjorde du?
4. Är alla idéer bra idéer? Kan det finnas idéer som är farliga? Vad kan det vara för idéer?
5. Är dynamiten en bra, en dålig eller en farlig idé?

Praktisk uppgift

Eleverna ritar och/eller skriver om när de fick en idé. Låt eleverna visa sina teckningar och berätta om sina idéer för varandra.

Klippa sönder och skapa nytt!

Bakgrund

Herta Müller, som fick Nobelpriset i litteratur 2009, brukar klippa ut ord i reklamblad och tidningar. Bland dessa ord väljer hon sedan ut vissa som hon använder i sina böcker. Ibland skapar hon även collage av sina ord. Tittar man på hennes diplom så ser man att konstnären som illustrerat det har inspirerats just av utklippta ord.

Uppgift

I den här uppgiften får eleverna inspireras av Herta Müller och skapa berättelser eller collage med utklippta ord och bilder.

Praktisk uppgift

Titta tillsammans på Herta Müllers diplom. Vad föreställer det? Varför tror eleverna att Herta Müller klipper ut ord? Vad ska hon ha orden till? Låt därefter eleverna själva få klippa ut ord och bilder ur tidningar, tidskrifter, broschyrer etc. och antingen skapa egna dikter eller berättelser, eller göra collage.

Herta Müllers diplom
Copyright © The Nobel Foundation 2009
Konstnärer: John Stenborg
Kalligraf: Annika Rücker
Bokbindare: Ingemar Dackéus
Fotoreproduktion: Lovisa Engblom